

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. д-р Валери Велков Иванов, професор в катедра „Политики, стратегии и отбранително планиране” от факултет „Национална сигурност и отбрана” на Военна академия „Г. С. Раковски”
гр. София, 1504, бул. „Евлоги и Христо Георгиеви” 82,
сл. тел. 02/92 26 615; GSM: 0887 25 51 51
e-mail: val.ivanov@abv.bg

за научните трудове, представени за участие в конкурс за щатно осигурената академична длъжност “професор” за военнослужещ в катедра “Комуникационни и информационни системи” към факултет „Командно-щабен” на ВА „Г. С. Раковски”, в област на висшето образование 9. “Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, научна специалност „Киберсигурност“, по учебните дисциплини „Мениджмънт на ресурсите на КИС“ и „Защита на КИС”, обявен със заповед на Министъра на отбраната № ОХ-116/12.02.2018 г. и обнародван в държавен вестник бр. 20/06.03.2018 г.

на кандидата:

полк. инж. доц. д-р Камен Станев Калчев, доцент в катедра „Комуникационни и информационни системи” от факултет „Командно-щабен” на Военна академия „Г.С.Раковски“

гр. София
2018 г.

1. Обща характеристика на научноизследователската, научноприложната и педагогическата дейност на кандидата

Полковник доцент доктор Камен Калчев участва в конкурса с 15 труда, с общ обем 399 страници. Предложените за оценяваните трудове са както следва: монография - 1 бр.; учебник - 1 бр.; доклади на научни конференции - 3 бр.; статии - 8 бр. Предлага за рецензиране и 2 бр. научно-приложни проекти в които участва като съавтор. От представените трудове общо 11 броя са авторски, 4 са разработени в съавторство, а два броя статии са публикувани в международно реферирано електронно списание на английски език, с Импакт фактор.

Не приемам за рецензиране, но приемам за сведение, двата научно-приложни проекта - материали № 18 и 19 от Списъка с научната продукция. Същите са доказателство за научно-приложния характер и значимостта на изследователската работа на кандидата, но тяхното предназначение, характер и тематика слабо кореспондират с научната специалност и учебните дисциплини от конкурса. Същевременно бих приел с интерес материал № 14 - научен доклад „Предизвикателствата пред ЕС и НАТО в контекста на кибертероризма”, чиято тематика е изцяло в контекста на учебните дисциплини, но за съжаление авторът не го е предложил за рецензиране.

Приетите за рецензиране научни публикации – общо 13 броя с 299 броя страници, като обем, качество и стойност покриват минимума от изискванията за участие в конкурс за академична длъжност „професор” във ВА „Г. С. Раковски”, не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор” и в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент” и са в област на висшето образование 9. „Сигурност и отбрана”, професионално направление 9.1. „Национална сигурност“ и по учебните дисциплини, изисквани в обявения конкурс.

Анализът на представените трудове показва, че кандидатът е работил и продължава да работи по важни проблеми, свързани с еволюцията на военната наука, с различни аспекти на изграждането, управлението и

развитието на комуникационните и информационни системи, планиране на използването им в операции по мисиите на Българската армия и организирането на тяхната защита, както и по въпросите свързани с повишаване на ефективността на системите за киберсигурност в съвременните организации.

Същите могат да бъдат групирани в следните *две направления*:

- Изследвания по *проблемите и тенденциите в развитието на комуникационните и информационните системи*, свързани предимно с оценка на възможностите за използване на всеобхватния подход при анализа на системите в сигурност и обосновка на необходимостта от промяна в изискванията към КИС, която да позволява и по-добро управление. Изследвани са също въпросите по развитие на теорията за организиране на процесите при планиране на КИС, разработване на съвременни методи и нови принципи, способности и подходи за измерване на способностите на системите от сигурността и отбраната, за идентифициране на ролята и мястото на системите за управление на знания в управлението базирано на способности, усъвършенстване на проектирането, планирането и управлението на информационните системи и др.

- Изследване на *същността, характеристиките и подходите за управление на системите за киберсигурност*. Те са съпътствани с разкриване на влиянието на основните фактори определящи киберпространството като област генерираща заплахи, както и с оценка на методите, обектите и ефектите от въздействие в киберпространството. Заслужава внимание научния интерес на кандидата за разкриване на тактиките, техниките и моделите за водене на кибервойната, успешният опит за класификация на системите за киберсигурност, планиране и организиране на киберзащитата и необходимостта от обединяване на усилията на заинтересованите субекти, както международни така и национални, за решаване на проблемите по киберсигурността. Изследвано е понятието риск от гледна точка на областта киберсигурност, провеждането на операции в компютърните мрежи,

тактиките на действията в киберпространството, както и основни видове оръжия използвани в киберпространството.

Представените доклади, статии, монография, учебник, учебни програми и научно-приложни и приложни проекти представят кандидата едновременно като изследовател, иноватор и педагог, с изявен стремеж за популяризиране и внедряване на резултатите от извършваните от него изследвания в учебния процес и практиката.

2. Оценка на педагогическата подготовка и дейност на кандидата

Личната ми оценка за педагогическата подготовка и педагогическата дейност на кандидата е много добра. Той има 32 годишен стаж като офицер, като от тях 15 години са посветени на преподавателска и научна дейност във ВА “Георги С. Раковски”.

Притежава много висока теоретическа и педагогическа подготовка, което му позволява майсторски да ръководи теоретичните занятия и практически упражнения, активно да участва като автор и съавтор в разработването на учебници, учебни програми и методически пособия. Значителен дял в неговата работа е изследователската и внедрителската му дейност като ръководител на проект за разработване на задание, технически характеристики и изискванията към проектната документация, насочена към усъвършенстване на системите за управление на Академията, както и участието му в проект с описание на мрежи възли, оборудване и система за защита на КИС на батальонна бойна група.

Кандидатът има много висока професионална подготовка, научен консултант е на слушатели и специализанти, рецензент е на дипломни работи и е търсен съавтор в научноизследователската дейност. От документите е видно, че има успешно ръководени и защитили 6 броя докторанти. Годишно има значително учебно натоварване с преподавателска дейност от около 450 аудиторни часа.

Съгласно чл. 136, ал. 2, т. 5 от Правилника за развитие на академичния състав в Академията, по точковата оценъчна система на наукометричните

данни на публикациите, полковник доц. д-р Камен Калчев **събира 239,2 точки (при необходими 100)** Ето защо може да каже, че в количествено измерение учебната, научната, изследователската и експертната му дейност **надхвърля изискванията** за заемане на академичната длъжност „професор“.

3. Основни научни резултати и приноси

Основните приноси на кандидата се свеждат до изследвания и постигане на научни резултати с научен и научно-приложен характер.

3.1. Научните приноси се свеждат до:

- разширени и допълнени са съществуващите и са генерирани нови научни знания, свързани с изискванията към КИС и тяхното управление, получени са потвърдителни факти и са доказани с нови средства актуалността на вече известните страни на някои принципи, способности и подходи за изграждане на комуникационните и информационните системи, на възможностите за използване на всеобхватния подход при анализа на системите в сигурността и отбраната, както и изискванията към КИС, с оглед по-доброто им, т.нар. „динамично управление“ (трудове 1, 2, 3, 4, 5 и 6);

- разкрити са нови страни на съвременния комплекс от глобални проблеми на сигурността в киберпространството и са представени научни доказателства за същността на концепцията за безопасността на КИС, систематизирани са нови понятия и е разкрито влиянието на основните фактори определящи киберпространството като област генерираща заплахи, като на тази основа са разработени методи, подходи и насоки за противодействие на тези заплахи и е синтезиран Модел за количествено определяне на риска в системите за киберсигурност, способстващ за трайно решаване на проблемите за киберсигурността (трудове 1, 2, 4, 5, 7, 10, 11, 12, 13, 15 и 16);

- изследвани и доразвити са актуални въпроси по усъвършенстването на методите за проектиране на информационни системи и прилагането на системи автоматизиращи процесите по планиране използването на КИС в операциите и са систематизирани знания в областта на усъвършенстване

измерването на способностите на управленските системи от сигурността и отбраната, чрез въвеждане на системите за управление на знания в системите за управление и използване на методи на планиране, базирани на способности (трудове 4, 5, 6, 10, 11, 12, 13, 15 и 16);

- представена е същността на концепцията за изграждане на система за управление на киберсигурността в организацията, формулирани са основните критерии за класификация на системите за киберсигурност, изведени са основните изисквания при изграждането на подобни системи и са приведени научни аргументи в подкрепа на тезата, свързана с използването на някои аналитични модели за по-ефективно управление на риска в системата за киберсигурност (трудове 7, 10, 11, 12, 13, 15 и 16).

3.2. Научно-приложни приноси са:

- предложени са пътища за повишаване ефективността и адаптиране към новите условия на процесите за планиране и използване на КИС в операциите и са разработени методи за планиране базирани на способностите при изграждане на комуникационните и информационните системи (трудове 1, 2, 3, 4, 6 и 7);

- изведени са основните стъпки и особености при проектиране на информационни системи, доказана е ефективността от използване на системите за управление на знания в системите за управление и са формулирани конкретни предложения за механизми за количествена оценка на резултатите от прилагането на системи автоматизиращи процеси (трудове 3, 5, 6 и 7);

- систематизирани са предложенията за разработване на концептуален модел за количествено определяне на риска в системите за сигурност, както и някои възможности за подобряване на поведението на системата за управление на риска, в частност с оглед повишаване на ефективността на системите за киберсигурност (трудове 10, 11, 12, 13, 15 и 16);

- представени са основните характеристики на бойните действия в киберпространството от военно-техническа гледна точка, разработена е

примерна структура и функции на система за управление на киберсигурността в организацията и са описани техническите изисквания към мрежи, възли и оборудване на системата (трудове 10, 11, 15 и 16, проекти 18 и 19).

4. Оценка на значимостта на приносите за науката и практиката

Анализът на рецензираните материали сочи, че те представляват по-нататъшно обогатяване на теорията и практиката на науката по изграждане, развитие и управление на комуникационните и информационни системи с сигурността и отбраната. Те са нов етап в изследването на проблемите на развитието на способностите за киберзащита и водене на кибервойна и дават силен тласък в развитието на науката в областта на изграждане на система за управление на киберсигурността в организацията. Същите се ползват в учебния процес на ВА “Георги С. Раковски” и в други образователни организации имащи отношение към отбраната на страната.

4. Критични бележки за представените трудове

В рецензираните трудове има и някои слабости. Освен че като цяло стилът на автора е малко суховат (отдавам го главно на спецификата на тематиката), в някои от тях се срещат твърде много технически описания и привеждане на данни, често обаче липсват обосновки и аргументи за отделни авторски констатации и твърдения. Макар и рядко в трудовете се срещат стилови и правописни грешки.

Намирам за твърде ограничени изследванията на автора свързани с други форми и способности за усъвършенстване на процеса на планиране и управление на системите за сигурност – организационни, структурни, функционални и т.н.

Според мен кандидатът е работил и продължава да работи в строго специфични области, каквито са изграждането и управлението на КИС и киберсигурността на ниво организация, и е време да насочи усилията си към изграждане на национални способности за киберзащита, както и в усъвършенстване на съществуващите и развитие на нови национални

стратегически и доктринални документи, например Стратегия за изграждане на способности за киберсигурност, План за изграждане на структури и органи за киберсигурност, Доктрина за кибервойна и др. Ето защо горещо препоръчвам на кандидата да разшири обхвата и тематиката на научните си изследвания.

Посочените критични бележки имат по-скоро препоръчителен характер и по никакъв начин не намаляват и не отричат посочените от мен приноси в т. 3.

5. Заключение

Оценката на научната и педагогическата дейност на единствения участник в конкурса - полк. инж. доц. д-р Камен Калчев сочи, че той отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, правилника за неговото прилагане и Правилника за развитие на академичния състав в Академията. Рецензираните трудове са с ясно изразена тематична насоченост и съответстват на научната област в която е обявен конкурса и на нормативните изисквания.

6. Оценка на кандидатите

Анализът на научно-изследователската и педагогическата дейност на единствения кандидат полк. инж. доц. д-р Камен Станев Калчев и постигнатите научни резултати и приноси са основание да дам **положителна оценка**.

Член на журито: проф. д-р

ИВАНОВ